

GMINA WAŁBRZYCH

PRZEWODNIK

UDZIELANIA POMOCY PUBLICZNEJ DLA PRZEDSIĘBIORCÓW NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH

(opracowanie własne)

STYCZEŃ 2013

SPIS TREŚCI

strona

I.	WSTĘP	3
II.	POJĘCIE POMOCY PUBLICZNEJ	3
1.	Zasady ogólne.	
2.	Definicja pomocy publicznej	
III.	WYJAŚNIENIA PODSTAWOWYCH POJĘĆ	4
1.	Przedsiębiorca	
2.	Działalność gospodarcza	
3.	Środki/zasoby publiczne	
4.	Korzyść ekonomiczna	
5.	Selektywność	
6.	Zakłócenie/groźba zakłócenia konkurencji	
7.	Wpływ na wymianę handlową	
8.	Beneficjent pomocy	
9.	Przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej	
10.	Nowa inwestycja	
11.	Utworzenie miejsc pracy	
	1) Średnioroczne zatrudnienie.	
	2) Zatrudnieni – wyłączenia.	
12.	Mapa pomocy regionalnej	
13.	EDB	
14.	Intensywność pomocy	
15.	Test prywatnego inwestora	
16.	Test prywatnego wierzyciela.	
IV.	PODSTAWY UDZIELANIA POMOCY	7
1.	Programy pomocowe	
	1) Ustawy „pomocowe”.	
	2) Rozporządzenia (przykłady).	
	3) Uchwały Rady Gminy.	
2.	Pomoc indywidualna.	
V.	JST JAKO PRZEDSIĘBIORCA	9
VI.	ZASADY OGÓLNE POSEPOWANIA W SPRAWACH POMOCY PUBLICZNEJ	9
VII.	OBWIĄZEK SPRAWOZDAWCZY	11
VIII.	PRZECHOWYWANIE DOKUMENTÓW	11
IX.	PRZYDATNE LINKI	11
	Załącznik 1 – wykaz aktów prawnych	12-16

I. WSTĘP.

Oddajemy w Państwa ręce materiał szkoleniowy-„Przewodnik”, który jest próbą wskazania i usystematyzowania wiedzy na temat przepisów dotyczących pomocy publicznej w gminie, ich stosowania, jak również obszarów działalności w których ta pomoc może wystąpić. Ze względu na złożoność i obszerność tematu z pewnością opracowanie nie wyczerpuje wszystkich zagadnień, jednak powinno stać się swoistym przewodnikiem.

II. POJĘCIE POMOCY PUBLICZNEJ.

1. Zasady ogólne.

Pomoc publiczną regulują art. 107 do 109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – TFUE, gdzie istnieje generalny zakaz udzielania pomocy publicznej. Wyjątki od zakazu określono z kolei w art. 106 ust. 2, 107 ust. 2 i 3:

1. Pomoc „de minimis”- pomoc tzw. „mała”, którą cechuje specyficzny charakter prawny i pozwala na znaczne uproszczenie procedur, w szczególności na brak unormowań określających cel (przeznaczenie) pomocy udzielanej w tej formie. Dowolność jednak nie oznacza, że pomoc udzielana jest automatycznie. Przedsiębiorca może uzyskać pomoc de minimis, jeżeli wartość tej pomocy brutto, łącznie z wartością innej pomocy de minimis otrzymanej przez niego w ciągu bieżącego roku podatkowego oraz dwóch poprzedzających go lat podatkowych, nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 200.000 € przemysł i 100.000 € transport (Rozporządzenie KE nr 1998/2006)

2. Inna niż „de minimis” - udzielona na konkretny cel (przeznaczenie) dopuszczony w prawie unijnym:

- nowe inwestycje,
- zatrudnienie,
- ochrona środowiska,
- szkolenia pracowników,
- restrukturyzacja przedsiębiorcy,
- usługi w ogólnym interesie gospodarczym,
- klęski żywiołowe i inne nadzwyczajne zdarzenia,
- wspieranie kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.

2. Definicja pomocy publicznej.

Pomocą publiczną (zgodnie z art. 107, ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - TFUE) jest wsparcie finansowe, które spełnia łącznie następujące przesłanki:

1. Beneficjent musi być przedsiębiorcą/prowadzić działalność gospodarczą.
2. Wsparcie pochodzi ze środków/ zasobów publicznych.
3. Przynosi korzyść ekonomiczną.
4. Spełnia warunek selektywności.
5. Istnieje zakłócenie lub groźba zakłócenia konkurencji obecnie lub w przyszłości.
6. Ma potencjalny wpływ na wymianę handlową między członkami Unii Europejskiej.

Brak którejkolwiek z wyżej wymienionych przesłanek ,wyklucza istnienie pomocy publicznej.

„Udzielając ulgi organ musi ustalić min. jaki jest charakter prowadzonej działalności (lokalny czy międzynarodowy), gdzie jest jego siedziba i gdzie ta działalność jest prowadzona, jakie obroty osiąga, kto jest głównym odbiorcą jego towarów i usług” (wyrok z 3.09.2008 r WSA w Białymstoku (I SA/Bk 198/08).

Na terenie RP, podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z pomocą publiczną jest ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (obecnie t. j. Dz. U. 2007 Nr 59 poz. 404 ze zm.).

III. WYJAŚNIENIA PODSTAWOWYCH POJĘĆ.

1. **Przedsiębiorca** [(rozporządzenie KE nr 800/2008 (obowiązuje do 31.12.2013 roku)] – każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą (oferuje towary lub usługi na rynku), bez względu na jego formę organizacyjno-prawną, sposób finansowania, wielkość, występowanie zarobkowego charakteru tej działalności itd. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek, firmy prowadzące działalność rzemieślniczą oraz spółki cywilne, prawa handlowego lub stowarzyszenia prowadzące działalność gospodarczą. Przy ocenie należy ustalić, czy ma miejsce jakakolwiek konkurencja, czy istnieją podmioty oferujące takie same lub zastępowalne towary i usługi.

Pod względem wielkości przedsiębiorstwa dzieli się na:

- 1) Mikro przedsiębiorca – przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników, którego roczny obrót i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln euro.
  - 2) Mały przedsiębiorca – przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 pracowników, którego roczny obrót i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 mln euro.
  - 3) Średni przedsiębiorca – przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 250 pracowników, którego obrót roczny nie przekracza 50 mln euro i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln euro.
  - 4) Duży przedsiębiorca – przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 250 pracowników, którego obrót roczny przekracza 50 mln euro i/lub całkowity bilans roczny przekracza 43 mln euro.
2. **Działalność gospodarcza** – oferowanie towarów i usług na rynku, a więc dotyczy działalności produkcyjnej, dystrybucyjnej oraz usługowej.
  3. **Środki/zasoby publiczne** – środki finansowe/zasoby majątkowe lub rzeczowe, pochodzące z budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz od podmiotów nie publicznych, którym powierzono dysponowanie środkami publicznymi (fundusze, banki, agencje), np. bank udzielający niskoprocentowych pożyczek z powierzonych mu środków publicznych itp..
  4. **Korzyść ekonomiczna** (przysporzenie/przywilej) nawet pośrednio – wymierna korzyść, której przedsiębiorca nie mógłby uzyskać w normalnych warunkach rynkowych, koszty, które w normalnych okolicznościach byłyby ponoszone przez przedsiębiorcę. Może występować jako:
    - świadczenie nieodpłatne – (korzyść finansowa bez stosownego świadczenia wzajemnego), np. zwolnienie z podatku od nieruchomości, umorzenie zaległości podatkowej, dotacja,
    - świadczenie odpłatne – (ze świadczeniem wzajemnym) lecz na warunkach korzystniejszych na rynku, np. zakup gruntu od gminy poniżej ceny rynkowej, obniżona w stosunku do rynkowych stawka czynszu, odroczenie/ rozłożenie na raty, umorzenie odsetek od podatku od nieruchomości, pożyczka z preferencyjnym oprocentowaniem itp.
  5. **Selektywność** – uprzywilejowanie określonego przedsiębiorcy (przedsiębiorstw) lub produkcji niektórych towarów, np. ograniczenie pomocy dla danego terytorium, sektora gospodarki, wielkości przedsiębiorstw, towarów/gałęzi produkcji. Selektywność ma miejsce, kiedy wsparcie nie jest dostępne w równym stopniu dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorców (występuje element uznaniowości podmiotu udzielającego wsparcia). Powoduje naruszenie równowagi pomiędzy przedsiębiorcą otrzymującym pomoc, a jego konkurentami na tym samym rynku.
  6. **Zakłócenie/groźba zakłócenia konkurencji** – wzmocnienie pozycji finansowej pewnych przedsiębiorstw w stosunku do innych konkurentów na danym rynku dzięki pomocy ze środków publicznych. Każdy kto prowadzi działalność gospodarczą, a uzyskuje pomoc publiczną napotyka na konkurencję aktualną jak i potencjalną w przyszłości (np. gdy dany środek pomocowy będzie skutkował istotnymi trudnościami w wejściu na rynek dla przedsiębiorców, którzy zechcą w nim uczestniczyć).

7. **Wpływ na wymianę handlową** – ma miejsce, gdy beneficjent pomocy prowadzi działalność na rynku otwartym, na wewnątrzunijnym rynku wymiany handlowej.
Należy ustalić min., czy:
- towary/usługi świadczone przez beneficjenta mają charakter lokalny lub ich atrakcyjność jest ograniczona do określonego obszaru geograficznego,
  - wpływ na konsumentów z sąsiednich państw członkowskich jest jedynie marginalny,
  - udział rynkowy beneficjenta jest minimalny oraz beneficjent nie należy do większej grupy przedsiębiorstw.
8. **Beneficjent pomocy** - podmiot prowadzący działalność gospodarczą, w tym podmiot prowadzący działalność w zakresie rolnictwa lub rybołówstwa, bez względu na formę organizacyjno-prawną oraz sposób finansowania, który otrzymał pomoc publiczną.
9. **Przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej** – to taki przedsiębiorca, który przy pomocy środków własnych oraz środków, jakie mógłby uzyskać od udziałowców, akcjonariuszy, wierzycieli lub z innych źródeł finansowania zewnętrznego, nie jest w stanie powstrzymać strat, które w przypadku nieotrzymania pomocy na ratowanie lub pomocy na restrukturyzację, doprowadziłyby do jego likwidacji w krótkiej lub średniej perspektywie czasowej. Przedsiębiorca jest w trudnej sytuacji ekonomicznej gdy:
- 1). W przypadku spółki kapitałowej - wielkość niepokrytej straty z lat ubiegłych łącznie z wynikiem finansowym roku bieżącego przewyższa 50% wartości kapitału zakładowego i wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości kapitału zakładowego,
  - 2). W przypadku spółki nie będącej spółką kapitałową - wielkość straty przewyższa 50% wartości majątku spółki, stanowiącego mienie wniesione jako wkład lub nabyte przez spółkę i wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości tego majątku,
  - 3). Są spełnione kryteria kwalifikujące przedsiębiorcę do wszczęcia wobec niego postępowania upadłościowego na podstawie ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku – prawo upadłościowe i naprawcze. Jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w lit. 1) – 3) przedsiębiorca może być uznany za będącego w trudnej sytuacji ekonomicznej w szczególności, gdy (przesłanki miękkie): posiada nadmierne zdolności produkcyjne, następuje wzrost strat, zapasów lub zadłużenia, maleje obrót, zmniejsza się płynność finansowa, maleje wartość aktywów netto albo osiąga wartość zerową.

Przy ocenie trudnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorcy, mają zastosowanie przepisy: pkt. 9-11 Wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, ustawa z dnia 28.02.2003 r – prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz.U. z 2012, poz. 1112).

Przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej może ubiegać się o pomoc indywidualną w celu ratowania i na restrukturyzację. O tę pomoc występuje z wnioskiem sam zainteresowany do UOKiK-u, celem notyfikacji.

10. **Nowa inwestycja** - jest to inwestycja w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, polegająca na utworzeniu nowego lub rozbudowie istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacji produkcji przedsiębiorstwa przez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów bądź na zasadniczej zmianie dotyczącej całościowego procesu produkcyjnego istniejącego przedsiębiorstwa. Za nową inwestycję uznaje się również nabycie przedsiębiorstwa, które jest w likwidacji albo zostałoby zlikwidowane, gdyby nie zostało nabyte, przy czym przedsiębiorstwo jest nabywane przez niezależnego inwestora. Za nową inwestycję nie uznaje się nabycia wyłącznie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa.
11. **Utworzenie miejsc pracy**- jest to wzrost netto liczby pracowników, wyrażony w rocznych jednostkach roboczych (RJR), bezpośrednio zatrudnionych w danym zakładzie w stosunku do średniej z 12 miesięcy poprzedzających utworzenie miejsc pracy. Roczne jednostki robocze (RJR)

oznaczają liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w jednym roku – w liczbie tej uwzględnia się, jako ułamek RJR, także osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz do pracy sezonowej.

1) Średnioroczne zatrudnienie:

Przy obliczaniu średniorocznego zatrudnienia należy dodać średnie liczby zatrudnionych w poszczególnych miesiącach i otrzymaną sumę podzielić przez 12. Średnie zatrudnienie w miesiącu należy ustalić, dodając stany zatrudnienia (pełnozatrudnionych w osobach fizycznych oraz niepełnozatrudnionych po przeliczeniu na pełne etaty) w poszczególnych dniach pracy w danym miesiącu, łącznie z przypadającymi w tym czasie niedzielami, świętami oraz dniami wolnymi od pracy (przyjmuje się dla tych dni stan zatrudnienia z dnia poprzedniego lub następnego, jeśli miesiąc rozpoczyna się dniem wolnym od pracy), i otrzymaną sumę dzieląc przez liczbę dni kalendarzowych miesiąca sprawozdawczego.

Do zatrudnionych zalicza się osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania, w tym również osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z Funduszu Pracy, osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu, osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej.

2) Zatrudnieni – wyłączenia.

Do zatrudnionych nie zalicza się:

- osób wykonujących pracę nakładczą,
- uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o naukę zawodu lub przyuczenie się do wykonywania określonej pracy,
- osób korzystających w dniu 31 grudnia z urlopów macierzyńskich i wychowawczych, bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy, osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

12. **Mapa pomocy regionalnej** – wprowadzona na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz. U.06.190.1402) określa dopuszczalną intensywność pomocy, jaka może zostać przyznana na terenie danego województwa. W zależności od wielkości planowanej inwestycji i jej lokalizacji, wysokość wsparcia waha się od 30 do 50 proc.

13. **EDB** - ekwiwalent dotacji brutto, to kwota pomocy, którą otrzymałby beneficjent lub podmiot ubiegający się o pomoc, gdyby otrzymał pomoc w formie dotacji, bez uwzględnienia opodatkowania podatkiem dochodowym, wyrażoną z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku – zgodnie z postanowieniami § 2 pkt. 1 rozporządzenia dotyczącego obliczania wartości pomocy.

14. **Intensywność pomocy** - jest to stosunek wartości pomocy publicznej wyrażonej w ekwiwalencie dotacji brutto (EDB) do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą.

15. **Test prywatnego inwestora** - ocena działań podejmowanych przez podmioty publiczne względem przedsiębiorców dokonywana w celu stwierdzenia, czy wsparcie udzielane przez te podmioty ze środków publicznych stanowi pomoc publiczną, czy też jest dokonywane na warunkach akceptowalnych również dla inwestora prywatnego, który będąc w sytuacji analogicznej do podmiotu publicznego, w szczególności pod względem posiadanych udziałów lub akcji, przewidując zwrot z zaangażowanego kapitału oraz uwzględniając poziom ryzyka towarzyszącego inwestycji i zakres zabezpieczeń, zachowałby się tak samo jak podmiot publiczny. Podstawowym kryterium analizy jest więc kryterium typowych zachowań rynkowych. Jeśli wynik testu jest pozytywny, czyli przedsiębiorca uzyskuje od podmiotu publicznego wsparcie na analogicznych warunkach, jak od prywatnych podmiotów, to oznacza, że nie mamy do czynienia z pomocą publiczną.

16. **Test prywatnego wierzyciela** – ocena działań dokonywana w celu ustalenia, czy zastosowane przez podmiot publiczny ulgi lub ułatwienia w spłacie zobowiązań byłyby możliwe do zaakceptowania przez prywatnego, racjonalnie postępującego wierzyciela kierującego się wyłącznie względami komercyjnymi. Dokonuje się zatem oceny, czy podmiot publiczny zachowuje się w danym przypadku jak prywatny wierzyciel, który działając w normalnych warunkach rynkowych ma na celu odzyskanie należnych mu

kwot wraz z odsetkami, w wysokości jaka zrekompensuje mu stratę poniesioną w związku z opóźnieniem w spłacie należności, lub odzyskanie długu w wysokości wyższej od tej, jaką uzyskałby w przypadku przeprowadzenia likwidacji przedsiębiorstwa dłużnika.

IV. PODSTAWY UDZIELANIA POMOCY.

1. **Programy pomocowe** – akty normatywne przewidujące udzielanie pomocy określonej grupie podmiotów określonych w sposób generalny i abstrakcyjny. Programy mogą być zawarte w :

1) Ustawach „pomocowych”.

a) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz.U. 2012, poz.749 ze zm.):

- art. 67a § 1

- art. 67 b § 1.

Możliwe formy pomocy (przykłady): ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych.

b) Ustawa 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 95 poz.613 ze zmianami):

- art. 7 ust.2 pkt. 4

- art. 7 ust. 2 pkt 5a

- art. 12 ust. 4

- art. 20 b

- art. 20 c.

Możliwe formy pomocy (przykłady): zwolnienie ZPChr (ustawa z 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) z podatku od nieruchomości, uchwały rady gminy o zwolnieniach podatkowych („de minimis”) z tytułu zatrudnienia, nowych inwestycji oraz pomocy regionalnej.

c) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2009 nr157 poz.1240):

- art. 56 ust.1

- art. 59

- art. 64

Możliwe formy pomocy (przykłady): umorzenie, odraczenie terminu płatności, rozkładanie na raty należności cywilnoprawnych przypadających jst lub jej jednostkom podległym z tyt. np. ważnego interesu dłużnika lub interesu publicznego.

d) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz.1015 ze zm.).

-art. 64e i 64f - pomoc udzielona na tej podstawie jest pomocą „de minimis” w rozumieniu rozporządzenia KE nr 1998/2006.

Możliwe formy pomocy (przykłady): umorzenie w całości lub w części kosztów egzekucyjnych.

e) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U.2008 nr 25 poz.150 ze zm.).

- art. 403

Możliwe formy pomocy (przykłady): dotacje z budżetu gminy na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji w ochronę środowiska.

UWAGA: Gmina może też być beneficjentem pomocy w przypadku otrzymania środków np. z WFOSiGW lub NFOŚiGW.

f) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2003 nr 162 poz.1568) :

- art. 81 ust. 1

- art 82 ust. 1

Możliwe formy pomocy (przykłady): dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru.

g) Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, nowelizacja z 19 sierpnia 2011 roku (Dz. U. Nr 205, poz.1206) :

- art. 70 b ust. 1

- art. 70 b ust. 11

Możliwe formy pomocy (przykłady): dofinansowanie przez JST kosztów kształcenia młodocianych w celu przygotowania zawodowego.

h) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz.U.2010 nr 102poz. 651 ze zm.).

Możliwe formy pomocy (przykłady): preferencyjny (obniżona stawka) wynajem/dzierżawa lokali użytkowych od j.s.t.,

UWAGA: Jst. prowadząca działalność polegającą na wynajmie nieruchomości (lokali użytkowych) w celach komercyjnych traktowana jest jako przedsiębiorstwo publiczne i tym samym może być beneficjentem pomocy publicznej (wyrok WSA w W-wie z 6.10.2006, III S.A./Wa1410/2006)

i) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. 2012 nr 83).

Możliwe formy pomocy (przykłady): ustalenie innego terminu zapłaty opłaty rocznej, bonifikata dla spółdzielni przy przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, ustalenie innego terminu zapłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego dla przedsiębiorcy.

j) Ustawa z dnia 18 września 2011 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. 2011 nr 234 poz.1385).

Art. 32

Możliwe formy pomocy (przykłady): udzielanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.

k) Ustawa z dnia 20 sierpnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2008.69.415 ze zm.).

Starosta udziela pomocy z Funduszu Pracy za pośrednictwem PUP.

Możliwe formy pomocy (przykłady): prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy, środki na podjęcie dz. gosp., refundacja wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionego bezrobotnego.

l) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2011 nr 127 poz.721 ze zm.).

Starosta udziela pomocy ze środków PFRON.

Możliwe formy pomocy (przykłady): zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacja szkolenia zatrudnionych przez pracodawcę osób niepełnosprawnych.

Inne ustawy:

1. Ustawa o podatku rolnym.

2. Ustawa o podatku leśnym.

3. Zwrot podatku akcyzowego.

l) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz.U.nr 94, poz. 651)

- art. 15 ust. 3

Możliwe formy pomocy (przykłady): dotacje

2) Rozporządzenia (przykłady).

- a) Rozporządzenie nr 800/2008 KE (WE) z dnia 6 sierpnia 2008 r uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu UE (ogólne rozporządzenie blokowe).
- b) Rozporządzenie RM z dnia 5 sierpnia 2008 r w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną.

3) Uchwały Rady Gminy (akty prawa miejscowego).

- a) Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha nr XI/119/2007 z dnia 30 sierpnia 2007 r. w sprawie ustalenia zwolnień w stawkach czynszu w najmie lokali użytkowych stanowiących zasób komunalny Gminy Wałbrzych, przeznaczonych na aktywizację małych i średnich przedsiębiorców.
- b) Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha nr XLVII/418/2010 z dnia 18 lutego 2010 r., zmieniona uchwałą RM XXIV/103/2011 z dnia 21 czerwca 2011 oraz uchwałą nr XLI/369/2012 RMW z dnia 20 grudnia 2012, w sprawie udzielenia przez Gminę Wałbrzych zwolnień od podatku od nieruchomości, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorców prowadzących i podejmujących działalność gospodarczą na terenie Gminy Wałbrzych (obowiązuje do 31.12.2013).
- c) Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha nr XLVIII/424/10 z dnia 26 marca 2010 roku w sprawie zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych przypadających Gminie Wałbrzych lub jej jednostkom podległym oraz wskazanie organów lub osób do tego uprawnionych, a także warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną-pomoc de minimis.

2. Pomoc indywidualna – każda pomoc udzielana poza programem pomocowym (wymaga notyfikacji UE).

V. JST JAKO PRZEDSIĘBIORCA.

JST zgodnie z prawem krajowym nie jest przedsiębiorcą, chociaż w niektórych obszarach działalności może być traktowana jako przedsiębiorca, np. w obszarze organizacji transportu zbiorowego, zaopatrzenia w wodę, odbioru ścieków itp.

Prawo unijne z kolei traktuje JST jako przedsiębiorców. KE jednak w niektórych obszarach pozwala traktować gminy nie jako przedsiębiorców (wyjątki), należy więc każdy przypadek rozpatrywać odrębnie np.:

KE Pomoc N 470/2008 – *pomoc na działania rewitalizacyjne w obszarach zdegradowanych w Polsce.*

„Jeżeli nawet beneficjentem jest samorząd miasta lub organ władz regionalnych, z punktu widzenia prawa konkurencji zalicza się on do kategorii przedsiębiorstw, gdy bezpośrednio sprawuje zarząd (tj. bez zlecenia realizacji tej funkcji na zewnątrz) nad obiektem kultury, zabytkiem, instytucją kultury”

VI. ZASADY OGÓLNE POSEPOWANIA W SPRAWACH POMOCY PUBLICZNEJ.

1. Przewodnik obowiązuje z odpowiednimi ustawami, rozporządzeniami i uchwałami Rady Miejskiej Wałbrzycha.
2. Podstawą i początkiem procedury udzielania pomocy publicznej jest złożenie wniosku, wraz z wymaganymi załącznikami i dokumentami, przez przedsiębiorcę w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, ul. Sienkiewicza 6-8, stanowisko 1,2,4 lub bezpośrednio w odpowiednim Biurze/komórcie organizacyjnej urzędu.

3. Wniosek o udzielenie pomocy pod względem formalnym i merytorycznym jest rozpatrywany przez Biuro/jednostkę organizacyjną zależną – komórkę organizacyjną kompetentną i właściwą do jego rozpatrzenia. W pierwszej kolejności należy zbadać, czy udzielona pomoc jest pomocą publiczną. „Udzielając ulgi organ musi ustalić min. jaki jest charakter prowadzonej działalności (lokalny czy międzynarodowy), gdzie jest jego siedziba i gdzie ta działalność jest prowadzona, jakie obroty osiąga, kto jest głównym odbiorcą jego towarów i usług” (wyrok z 3.09.2008 r WSA w Białymstoku (I SA/Bk 198/08).

1) Podmiot ubiegający się o pomoc „de minimis” - podstawa prawna: Rozporządzenie RM z 29.03.2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz.U.2010 nr 53 poz.311), „przedkłada dane dotyczące pomocy de minimis z kolejnych 3 lat:

- zaświadczenia, albo
- oświadczenia o wielkości otrzymanej pomocy de minimis, albo
- oświadczenie negatywne (o nieotrzymaniu takiej pomocy)”.
- pomocy publicznej innej niż de minimis otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc.

2) Podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc „de minimis” (podstawa prawna: Rozporządzenie RM z 29.03.2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis w rolnictwie i rybołówstwie (Dz.U.2010 nr 53 poz.312), „przedstawia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o jej udzielenie informacji (...), albo oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy”.

UWAGA:

Zgodnie z art. 37 ust. 1 i 7 ustawy o postępowaniu w sprawach pomocy publicznej, „do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa ust 1,2, i 5, pomoc nie może być udzielona”.

4. Po stwierdzeniu prawidłowości i kompletności wszystkich dokumentów oraz, że mamy do czynienia z pomocą publiczną, komórka merytoryczna właściwa do udzielenia pomocy, podejmuje decyzję o jej przyznaniu/odmowie przyznania, następnie oblicza jej wartość nominalną (np. kwota podatku z którego beneficjent został zwolniony, kwota odroczonego lub rozłożonego na raty podatku/zaległości podatkowej) oraz wartość pomocy brutto EDB zgodnie z rozporządzeniem RM z dnia 11.08.2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz.U. 2004 nr 194 poz.1983).

UWAGA:

- wartość nominalna = wartość brutto (w przypadku dotacji, zwolnienia),
- wartość nominalna znaczaco przewyższa wartość brutto (w przypadku odroczenia terminu płatności podatku, pożyczka, gwarancja itp.),
- wartość nominalna nigdy nie jest niższa od wartości brutto.

5. Komórka udzielająca pomocy, zgodnie z art. 5 ust. 3 i 3c ustawy o postępowaniu...,wydaje beneficjentowi pomocy zaświadczenie stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą „de minimis”. Zaświadczenia są wydawane z urzędu i mają tu zastosowanie przepisy KPA (Dział VII).

Wzór zaświadczenia określa rozporządzenie RM z 26.01.2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. 2011 nr 34 poz.174).

Korekta zaświadczenia - (art. 5 ust. 3A ustawy o postępowaniu...):

W przypadku, gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy de minimis jest inna niż wartość wskazana w zaświadczeniu, podmiot udzielający pomocy, w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.

Sprostowanie – jeżeli błędy nie dotyczą kwoty pomocy (obowiązuje KPA).

VII. OBWIĄZEK SPRAWOZDAWCZY.

1. Komórka udzielająca pomocy publicznej, sporządza sprawozdanie na formularzu określonym w rozporządzeniu RM z dnia 21 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U.2010 nr 257 poz.1728) i przekazuje stosownej komórce organizacyjnej/osobie posiadającej LOGIN z dostępem do aplikacji SHRIMP, celem przesłania do Prezesa UOKiK.

UWAGA:

termin przesłania sprawozdania – 7 dni, od dnia udzielenia pomocy, również w zakresie korekt, 7 dni od dnia uzyskania informacji o zmianie.

2. JST podaje na podstawie art. 37 ust. 1 pkt. 2 ustawy o finansach publicznych, do publicznej wiadomości (BIP) w terminie do 31 maja roku następnego:

- wykaz udzielonych poręczeń i gwarancji z wymienieniem podmiotów, których gwarancje i poręczenia dotyczą,
- wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat lokalnych udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł., wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia.
- wykaz osób prawnych i fizycznych, którym udzielono pomocy publicznej.

VIII. PRZECHOWYWANIE DOKUMENTÓW.

Dokumenty związane ze sprawami udzielonej/odmową udzielenia pomocy, przechowuje właściwa komórka organizacyjna przez min. 10 lat (okres przedawnienia).

IX. PRZYDATNE LINKI.

http://www.uokik.gov.pl/pomoc_publiczna.php

<http://www.ec.europa.eu>

<http://www.eur-lex.europa.eu>

Załącznik nr 1

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

I. KRAJOWE PRZEPISY STANOWIĄCE PODSTAWY UDZIELANIA POMOCY PUBLICZNEJ PRZEZ GMINY

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.).
  - 1.1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiących pomoc regionalną (Dz. U. Nr 116, poz. 734, z późn. zm.).
  - 1.2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie udzielania niektórych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiących pomoc publiczną na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. U. Nr 59, poz. 488).
  - 1.3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 października 2009 r. w sprawie udzielania niektórych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiących pomoc publiczną na zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 183, poz. 1426).
  - 1.4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 października 2009 r. w sprawie udzielania niektórych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiących pomoc publiczną na szkolenia (Dz. U. Nr 179, poz. 1388).
2. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 95, poz. 613, z późn. zm.).
  - 2.1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 2008 r. w sprawie udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. U. Nr 146, poz. 927).
  - 2.2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 05.08.2008 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. U. Nr 146, poz. 927).
  - 2.3. Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. u. Nr 188, poz. 1840).
3. Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r., Nr 136, poz. 969, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721) + rozporządzenia.
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.).

10. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r., Nr 102, poz. 651, z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 83).
12. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. 94, poz. 651).
13. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) + rozporządzenia.
14. Ustawa z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. Nr 52, poz. 379).
15. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1015, z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 145, z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1265).
18. ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5 poz. 13 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.).
20. Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675).
21. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.).
22. Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1112).

II. KRAJOWE PRZEPISY PROCEDURALNE DOTYCZĄCE POMOCY PUBLICZNEJ

1. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz. U. Nr 190, poz. 1402).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 354),
oraz
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz.U. nr 34, poz. 174)
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. Nr 53, poz. 311).

5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2010 r. w sprawie informacji składanych przez podmioty ubiegające się o pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 121, poz. 810).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. Nr 53, poz. 311).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 października 2004 r. w sprawie informacji przekazywanych w celu wydania opinii o planowanej pomocy publicznej (Dz. U. Nr 246, poz. 2467 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 191, poz. 1411, z późn. zm.).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzielaniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 153, poz. 952 z późn. zm.).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie przekazywania sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej i informacji o nieudzieleniu takiej pomocy z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 32 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy (Dz. U. Nr 174, poz. 1081, z późn. zm.).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie przekazywania sprawozdań albo informacji dotyczących pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie z wykorzystaniem aplikacji (Dz. U. Nr 127, poz. 1053 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. Nr 194, poz. 1983 z późn. zm.).

III. PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ OKREŚLAJĄCE WARUNKI DOPUSZCZALNOŚCI POMOCY PUBLICZNEJ.

1. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 115 z 9.5.2008).

POMOC DE MINIMIS

2. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006).
3. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy *de minimis* w sektorze produkcji rolnej (Dz. Urz. UE L 337 z 21.12.2007).
4. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 875/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* dla sektora rybołówstwa i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1860/2004 (Dz. Urz. L 193 z 25.7.2007).

POMOC UDZIELANA W RAMACH WYŁĄCZEŃ GRUPOWYCH

5. Rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz. Urz. UE L 142 z 14.5.1998).
6. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008).
7. Komunikat Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych, podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego (Dz. Urz. UE C 188 z 11.8.2009).
8. Komunikat Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa na szkolenia w sprawach podlegających zgłoszeniu indywidualnemu (Dz. Urz. UE C 188 z 11.8.2009).

POMOC REGIONALNA

9. Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007 – 2013 (Dz. Urz. UE C 54 z 4.3.2006).
10. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz. Urz. UE L 302 z 1.11.2006).
11. Komunikat Komisji w sprawie kryteriów dotyczących szczegółowej oceny pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych (Dz. Urz. UE C 223 z 16.9.2009).

REKOMPENSATA Z TYTUŁU REALIZACJI USŁUG ŚWIADCZONYCH W OGÓLNYM INTERESIE GOSPODARCZYM

12. Komunikaty Komisji, Decyzje, Rozporządzenia, Dyrektywy.

POMOC HORYZONTALNA

13. Wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz. Urz. UE C 323 z 30.12.2006).
14. Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska (Dz. Urz. UE C 82 z 1.4.2008).

POMOC NA RATOWANIE I RESTRUKTURYZACJĘ

15. Wytyczne Wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z 1.10.2004).

SZCZEGÓLNE FORMY POMOCY

16. Komunikat Komisji w sprawie elementów pomocy państwa w sprzedaży gruntów i budynków przez władze publiczne (Dz. Urz. WE C z 10.7.1997).

17. Komunikat Komisji w sprawie stosowania artykułów 92 i 03 Traktatu WE do udziałów władz publicznych (Biuletyn KE 9-1984).
18. Obwieszczenie Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji (Dz. Urz. UE C z 20.6.2008).

POMOC W ROLNICTWIE

19. Wytyczne Wspólnotowe w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007 – 2013 (Dz. Urz. UE C 319 z 27.12.2006).
20. Wytyczne do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE C 84 z 3.4.2008).
21. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 (Dz. Urz. UE L 358 z 16.12.2006).
22. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 736/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa (Dz. Urz. UE L 201 z 30.7.2008).